

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
küldendőikSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
reklamációkBecsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely

Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Wajda

FŐSZERKESZTŐ:

NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület

»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.

Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Köznevelés, közoktatás.

Nem szólva az egyházi törvénykezésről, hátra van még a zsinati törvénytervezetnek a köznevelést és közoktatást illető része. A törvénykezésnél, hacsak a rideg birói eljárást és fegyelmi eseteket ismertetni nem akarjuk, kevés mondani valónk lenne. Annál több van itt a köznevelésnél és közoktatásnál. Az egyetemes evang. reform. egyház az a joga, hogy iskolákat állíthasson, tartthasson fenn egyházi önkormányzatából, autonómiájából foly. Az iskolákat mindig úgy tekintettük, mint az egyház veteményes kertjeit. Ezekben a féltő gonddal ápolt kertekben nemcsak a tudásnak, az ismereteknek magvait hintegettük, hanem a tudomány mellé a hitnek, a jó erkölcsöknek és a hazaszeretetének érzelmeit is odaplántáltuk. Református iskoláink nemcsak tanítottak, hanem neveltek is. Neveltek istenfélő, keresztyén embereket, jó polgárokat, jó hazafiakat. Szolgálatot tettek tehát nemcsak az egyháznak, hanem az államnak is. Pedig az állam egyetlen fillérrrel sem járult iskoláink fenntartásához. Iskoláinkat a református áldozatkész szeretet hozta létre. Mindannyia a hitnek drága gyümölcse vala.

Az idő nagyott változott. Iskoláinkat a haladó korról fejleszteni kellett. Nem tudtuk, hogy a templomra gondoljunk-e inkább, vagy az iskolára. Mindkettő édes gyermekünk, de elszegényedett, elrongyosodott gyermekünk. Hogy az első

szülöttet, a templomot az éhenhalástól megmentsük s legalább tisztességes ruhadarabban lássuk el: a másodikról levettük gondunkat, az iskolákat mostoha gyermekünknek kezdtük tekinteni. Nem azon igyekeztünk, hogy miként mentsük meg, hanem azon, hogy miként szabaduljunk meg könnyű szerrel tőle. Szegénységünk miatt, így kezdődött el a református iskolák államosítása. Vagy volt hasznunk benne, vagy nem, államosítottunk. Ezt előre nem tudtuk, de most látjuk, hogy kárunk van benne. És itt nem magát az eljárást akarjuk elítélni, mert mi az állami oktatásnak feltétlen hívei vagyunk, mindaddig, míg az állami iskolák semlegessége megőriztetik. De, éppen erre nem láttunk kellő biztosítékot. Hanem látjuk azt, hogy a tiszta református felekezeti iskolákba, az állami czégér alatt, kineveznek tiszta katolikus tanítókat, máshelyt az állami iskolára kitzüzik a keresztet, egyik helyen meg éppen maga a tanítónő hordja nyakában a keresztet, tanítási órák alatt is, és ennek még a református énekvezér, mint áll. ig. tanító kel védelmére. Valjuk meg őszintén, hogy Magyarországon, ez idő szerint, még sokkal erősebb a katolikus uralom, hogysem az állami iskolákban ne tolatnék előtérbe a felekezeti szellem és mi a mi érdekeinket kellően meg tudnók óvni.

Eppen ezért, sokkal helyesebbnek tartjuk, ha egyházaink áldozatok árán is, nem mondanak le iskola fenntartási jogokról mindaddig, míg a

kötelező állami, elemi népoktatás az egész vonalon keresztül nem vitetik. Csakhogy ez még messze lesz. Addig segíteni kell magunkon. Hogyan? Az 1848. évi XX. t.-cz. kimondja, hogy a *felekezetek iskolai szükségletei közálladalmi költségből* fedeztessenek. Egyetemes konventünk mutassa ki az államkormányának, hogy mekkora segílyre van szüksége, ha iskoláit be akarja rendezni, s fenn akarja tartani. Minthogy a *közoktatás amugy is állami feladat* — és ha az állam ezt a feladatot nem tudja saját iskoláiban a felekezetek sérelme nélkül megoldani — nyujtson hát segédkezet a felekezeteknek, hogy ezek sikerrel oldhassák meg. Aztán szent a békesség! Ezt annyival inkább meg kell tennie velünk szemben az államnak, mert a királyi adományok utján gazdaggá lett kath. egyház amugy sem mond le iskoláiról. Ne kényszerítsen tehát minket is arra, hogy szegénységünk miatt lemondjunk. Meg kell tennie, mert különben, a zsinati törvénytervezet keretében nem tudjuk a református tanítók fizetését rendezni, nem tudjuk iskoláinkat fejleszteni. Ez a törvénytervezet pedig minden tekintetben egy derekas, alapos munka, és alkalmas arra, hogy a magyar nemzeti közoktatásnak erős fundamentuma legyen.

Vajda Ferencz.

Kálvin János az imádságról.

— 5. A szentek közbenjárása — tévelygés. —

A mi a szenteket illeti, kik meghalván, a Krisztusban élnek, ne álmadozzunk arról, mintha nekik talán más-útjuk lett volna az istenhez való imádkozásra, mint Krisztus, ki az egyedüli út; vagy mintha már névnel fogva volnának kedvesek az isten előtt. Így tehát, miután az irás minket minden mástól egyedül csak a Krisztushoz hiv vissza, miután a mennyei Atya benne akart összegyűjteni mindeneket: tévelygés azt akarni, hogy Istenhez jutásunkat a szentek által eszközöljük, a mit ők még magukra nézve sem voltak képesek eszközölni. Ezen kívül, midőn ők minden óhajításukkal Isten akaratához fordulnak, arra tekintenek és abban nyugosznak meg: balgatagon és érzékileg, sőt meggyalázóan gondolkoznak felfőlük azok, a kik azt gondolják, hogy ők imádságukban valami egyebet kértek maguknak, mint olyan dolgokat, a melyek az Isten országa eljövételére vonatkoznak; a mi egyfelől a kegyesek üdvösségével, másfelől az elvettettet megsemmisülésével fog beteljesedni. Ennélfogva nem kell azt hinni, hogy minket ők imádságaikkal valami módon segíthetnek, ha a Krisztusban részünk nem vala és az ő országának tagjaivá nem levünk. Valamint másfelől, ha részeseivé lettünk a Krisztusnak, teljes bizalommal kell lennünk az iránt, hogy érettünk van minden, a mi csak Istentől van és az egész egyház, a melynek ama szentek is tagjai, érettünk könyörög, midőn imádkozik, hogy

TARCZA.

Az istentagadó.

Szarka Péter jómódu ember volt. Marhákkal kereskedett. Egyszerre egész gulyát vásárolt össze s mikor kihizlalta, jó nyereséggel eladta. Gyűlt a sok arany, bankó halomra s a Szarka uram tárczája minden vásár után kövérebb lett. De amint nőtt a bugyelárisa, ugy apadt az ő teste. Sokat futott, fáradott Szarka Péter s ebben az örökös zaklatott életmódban ugy lesóványodott, hogy az öles nagy embernek csak a bőre és csontja volt. Amellett színe, lelke is szörnyű módon korhadt volt.

Miután pénze bőven volt, nem szorult senkire s azt hitte, hegy ha neki most nincs szüksége embertársainak segítségére, joga van mindenkit megalázni, kigunyolni, kisebbiteni. — Ha az adót kérték tőle, gorombán dobta oda a pénzt: »Nesztek, hizzatok, sok nyomorult koldus! Az ember csak azért keressen, hogy az ilyen éhenkórászokat tartsa!« Ha az egyházi bért szedték, nosza akkor csinált még csunya dolgot.

Röstelem leirni, de mégis el kell mondanom, mennyire elvetemedett ember volt az a Szarka Péter. — Az egyházi adót szedő emberekkel sokkal inkább gorombáskodott: »Hát ti mit akartok?

Mire kell nektek a pénz? Templomra? Az Istennek? Hát kicsoda az az Isten? Hát van Isten? Dehogyan van! Hát ti csak higyjétek, imádjátok! Nesztek, itt a pénz, jut belőle a papotoknak, kántorotoknak, boldoguljanak a szegények ők is, de mond meg nekik, hogy nincs rájuk semmi szükségem. Én elélek nélkülök s a ti Istenetek nélkül is!«

Rettenetes elkárhozott ember volt ez a Szarka Péter. Irtózott tőle, beszédjétől minden jó érzésű igaz lélek, mert amikor szóra nyíltak ajkai, mindig a kárhozat talált nála kifejezésre. — Egy ember, egy nyomorult, gyarló ember, aki el meri mondani, hogy neki nincs szüksége a mi Istenünkre, kinél van pedig a megtartás, az erő, a vigasztalás!

Szarka Péter egészen a rossz uton volt. Hasztalan próbálták a jó utra téríteni. Hasztalan kereste fel gyakran a falu öreg papja s hasztalan beszélt neki az ő! mézédés hangján a Mindenhatóról; Szarka Péter megmaradt amellett, hogy Isten nincsen, mert ő nem is hiszi, hogy lenne s mégis boldogul. »Annyi pénzem van — mondá elbizakodva — hogy meg tudnám venni a tiszteletes ur eklézsiáját templomostól együtt. Ezt a szép nagy házat is, melynél különb nincs a faluban, nem az Isten építette nekem, hanem én dolgoztam, én fáradtam érette. Lennék csak én Isten, majd megmutatnám, hogyan kell kormányozni a világot!«

az ő Urának országa jöjjön el. Ámde azért, jól lehet ily módon könyörögnék érettünk, még sem kell őket segítségül hívunk. Hogy így tegyünk, az abból sem következik, hogy e földön élő emberek egymást könyörgéseikben kölcsönösen ajánlhatják. Mert ez csak arra való, hogy élessze bennük a szeretet kötelességét az által, hogy egymás közt egymás szükségeit mintegy megosztják és kölcsönösen magukra veszik. Ez pedig a halottakra nézve, a kiket az Úr a mi társaságunkból kiszóltott, lehetetlen. Irántunk való szeretetük ugyan bár folyton érvényesül, a minthogy velünk egy hittel vannak összekapcsolva a Krisztusban, de nincs semmi érikedésük sem nyelv, sem fül által. Mert erről a dolgról egyebet határozottan állítani mi volna más, mint agyvelőnknek bódult álmadozásával Isten titkos határozataiba rontani és törni az ő igéje nélkül és lábbal taposni az Irást, a mely oly sokszor tanítja, hogy a mi testünknek okossága ellenség az Isten bölcsességének s egyáltalán annyiszor kárhoztatja a mi gondolatainknak hiábavalóságát, semmivé tévén minden mi okoskodásunkat s azt akarja, hogy egyedül az Isten akaratára tekintünk. Istennek ez akarata pedig kizárólag és egyesegyedül a Krisztust ajánlja nekünk, hozzá utasít és beléje állít. Ő maga a mi szájunk — ugymond Ambrosius — ki által az Atyával beszélünk; ő a mi szemünk, ki által az Atyát látjuk; jobbnak, ki által mi magunkat az Atyának ajánljuk s az ő közbenjárása nélkül sem nekünk, sem semmiféle szenteknek nincsen közösségünk az Istennel.

Továbbá, a kik maguknak a szentek közül

Ilyen beszédre elfordult az ősz pap is a szörnyű embertől, nehogy még több káromlás jöjjön ki szájából, de hitte, hogy eljő az idő, amikor ez a bűnös ember meg fog térni. Várta is a pap ezt az alkalmat, mert — bár méltatlan volt rá Szarka Péter — mégis sajnálta, hogy örökké küzd; fárad s megnagyvása semmiben nincsen. Az alkalom el is jött nemsokára és pedig sokkal szomorubb formában, semmint azt a pap is óhajtotta. Szarka Péter összes marháit — 2 rongyos tinó kivételével — elhajtá a vásárra. A sok kövér jószág mind elkelt s Szarka Péter annyi pénzt kapott, hogy már alig tudá valamennyit elhelyezni. Megelégedve jött haza.

Vasárnap délelőtt volt. A harangok ünnepies hangon hívogatták a templomba igyekvő embereket. — Hetek óta nem áztatta eső a földet s most a rekkenő melegben az utcza pora olyan forró volt, hogy csaknem perzselte az emberek lábát. A mező hervadásnak indult, attól lehetett tarítani, hogy minden kihül. A hivek mindazon óhajással mentek a templomba, vajha a tiszteletes úr egy kis esőért imádkoznék. Szarka Péter háza előtt haladtak el az áhitatos hívők s megszólíták Szarka uramat is: »Péter bácsi jöjjön velünk maga is, imádkozzunk egy kis esőért az Istenhez.«

— Elhallgassatok — kiált ki Péter gazda — azzal a ti Istenetekkel. Nincs rá semmi szükségem, van annyi pénzem, hogy húsz esztendeig is elélek belőle eső nélkül.

egy különös patronust fognak vagy választanak abban a reményben, hogy annak ajánlata folytán valami különös támogatáshoz jutnak: nem közönséges gyalázattal illetik őket. Mert a midőn olyan érzelmi indulattal ruházzák fel őket, hogy közülök kiki egyik vagy másik tisztelője iránt különösebb jóakarattal van: akkor megfosztják őket attól az egyetlenegy akarattól, melyet — mint fentebb állítottuk — állandóan és változhatatlanul az Istenbe helyeztetek és a mely arra irányul, hogy jöjjön el az országa. A kik pedig őket, a maguk közbenjárójukká teszik, minthogyha a Krisztus elerőtlenedett, vagy tulszigoru volna: azok meggyalázzák a Krisztust és megfosztják »egyedüli közbenjáró« címétől, mely a miként neki az Atyától különös előjogképen adatott: úgy senki másra át nem vihető. Ezzel pedig az ő születésének dicsőségét elhomályosítják, a keresztet semmissé teszik, szóval, a mit a mi üdvünkre tett és szenvedett, mindazt megfosztják és megrabolják dicséretétől. Mert hiszen mindezeknek az a célja, hogy ő legyen és ő tartassék egyedüli közbenjárónak. De ezzel megvetik egyszersmind Isten jószágát is, a ki nekik Atyjukul ajánlotta magát. Mert az Isten csak akkor Atyjuk nekik, ha Krisztust testvérüknek ismerik. A mit pedig nyilván megtagadnak, ha csak el nem ismerik, hogy ő oly testvéri indulattal van irántunk, melynél gyöngédebb semmi sem lehet. — De talán az indítja őket arra, hogy a szentek közbenjárásához folyamodjanak, mert gyakran olvassák, hogy a szentek könyörgései meghallgatást nyertek. — De miért hallgattattak meg? — Nemde, mivel imádkoztak. Benned biz-

Az emberek megbotránkozva hagyták el az udvart, melyről azt hitték, hogy a rettenetes káromlás sulya alatt menten elsüllyed. Elmentek a templomba; csakugyan esőért imádkoztak.

Alighogy elvégezték a buzgó imádságot, erős kiabálás hangzik az utcán: »Tűz van, tűz van!«

Rohan ki a tömérdek nép a templomból, majdhogy szerencsétlenség nem történt. — Hol van a tűz? Merre ég? Mi ég? — Hát látják, hogy a Szarka Péter új cserepes háza, melyről nagy fennhézva monda, hogy nem az Isten építette, lángokban áll.

Siet minden ember a veszedelem helyére, hátha tettel, vagy tanácsal valamit segíthet. De tehetetlen volt mindenki, mert a nagy szárazságban a ház ropogott, a cserép pattogott, közel senki sem mehetett az irtóztató melegség miatt. Az udvaron egy hosszú, vézna alak jajveszékelve, kezét tördelve szaladgált le és fel. Ez Szarka Péter volt. Kiabált torkaszakadtából:

— Emberek! A könyörülő Istenre kérlek, segítetek, mentsétek meg a pénzemet, mert odaég minden keresetem! De hasztalan volt a könyörgés, hasztalan vette ajkaira Isten nevét tisztességes szándékkal életében most először, segítség nem volt számára. A ház abban a perczen leszakadt s oda temeté Szarka Péter összes fáradozásainak eredményét. Szarka Péter ezt látva, összekulcsolta kezét, égre emelé szemét s így kiállt fel:

tak — így mond a próféta — és megszabadítottad őket; hozzád kiáltottak és meg nem szégyenültek. — Könyörögjünk mi is úgy, mint ők, hogy mi is meghallgattassunk, miként ők! Mi azonban, ellentétben azzal, a hogy kellene, fonákul így okoskodunk: csak azok fognak meghallgattatni, a kik már egyszer meghallgattattak. Mennyivel helyesebben szól Jakab! Ilyés is — ugymond — hozzánk hasonló ember volt és könyörögve könyörgött, hogy ne legyen eső és nem esett a földön három évig és hathónapig. Azután ismét imádkozott, és az ég esőt adott és a föld meghozta gyümölcsét. Ezzel nem Ilyésnek tulajdonit valamely előjogot, hanem az imádkozás erejének bizonyosságául hozza fel, hogy hasonló imádkozásra buzdítson minket.

(Folyt. köv.)

M. J. esküvőjére.

— Irta: *Balázs József.* —

Kilépsz tehát az élet terére
S elhagyod szülői otthonod!
A bimbó, im, mit napfény ére,
Virágba hajtott és termel illatot.
A mi maraszt, az már csak a hála,
A tisztelet és gyermek-szeretet;
Ki szívet neked szívért kínála,
Sóvárgva vágyó érzés ahoz vezet.

Ugyan én édes jó Istenem, mit tudtam én neked véteni?!

A körülállókat bizonyos ünnepi hangulat szállta meg. Nem arra gondoltak, hogy ez a méltatlan ember még meri kérdezni, hogy mit vétett ő Istennek? hanem arra gondoltak, hogy most egy bűnös ember megtért, a mennyország egy igaz lélekkel gazdagodott.

Szarka Péter felkiállására oda sietett a pap; megfogá a tántorgó embert és mondá:

— Fiam, sokat vétkeztél, de én mint az Istennek szolgálja biztosítalak, hogy Istennél minden feledve léssen, ha mától kezdve kegyes életet élsz.

És mi lett Szarka Péterrel? — Háza, pénze, ruhája mind-mind a tűz martaléka lett. Az a két nyomoruságos tinója maradt meg, melyet nem hajtott a vásárra. Ez volt az ő összes vagyona. Ámde a nagy szárazság miatt kiaszott legelőn a két állat alighogy tengődött. Szarka Péter most már, ha hitsorsai a templomba hívták, hogy esőért imádkozzanak, nem kérkedett vagyonával, hanem ment a templomba, ő imádkozott legbuzgóbban. Az eső megjött, a legelő felujult s a két tinócska őszire jó pénzt ért. A pap kölcsönt eszközölt ki Szarka uram számára éppen az egyház pénztárából, ő maga lett érette a kezes, mert tudta jól, hogy megtért Saul. Ugy is lett. Szarka Péter, az istentagadó, buzgó vallásos, az utálatos gőgös, alázatos szerény emberré lett, ki még köznapokon sem maradt el a templomból s ki előzékenységben mindenkit felülmult. — Az Isten pedig megsegíté a megtért bűnöst.

Zoványi Lajos.

Szived virága más otthont keres,
Annak termelve mámor-illatát,
Ki hön szeret, szíve érted repes
S egy élten át vezérl, mint hű barát.
Eredj tehát ha szived visz, ragad,
Ha fölleled, ki szívedben egy veled!
A vágy, ha egyszer ölte szárnyakat,
Elállni utját többé nem lehet.
Ki ismerélek még mint gyermekot,
Midőn hajóra szállsz, ajándékul
E pár sorom írom hozzád, neked,
Ne vesd meg azt könnyelműn, botorul.
Papné leszesz, papnak vagy gyermeke,
Legyen azért védpaizsod a hit,
Az ég ha rád mosolyg, ha küldene,
Mi se legyen, mi attól elszakít.
Kötözz sebet, fakaszsz hitet, reményt,
Szeress embert, jót, rosztat egyaránt,
Becsüld ha gazdag, lásd meg a szegényt,
Közöttük járj égi angyal gyanánt.
Ha mást mosolygni látsz, örülj azon,
Vigasztald meg akinek könnye hull,
Feledd a bűt, ha boldogul a hon,
De sirj, ha látod, napja alkonyul.
Amit beszélsz, értelmet önts belé,
De ott ne szólj, ahol szükségtelen,
Ha véték az, mi szód vezérelé,
Szerényen is tiéd a győzelem.
Ne légy hű, nagyravágy ne bántson,
Ne tévesszen meg pompa és fény;
Mi nőt ékit, nem arany, nem bársony,
De égi kínes, egy titkos érzemény:
Az ajk hallgat, a szem beszél csupán,
Beszéde mély, beszéde végtelen,
A szívedben vágy fakad a vágy után,
De rejtve ott, annak mélyébe, lenn;
Örök titok, mi erőt magasztosít,
Büvös talány, mely oldva nem leszen,
A férfi hol némán imádkozik,
Miként ha Isten volna ott jelen! . . .
Ime a nő, amint ég alkotá,
Minő pedig e földön oly kevés!
Azért, hogy sok letörve hull alá,
Azért sokszor gyászos az ébredés.
Így látom én lelkemnek álmain
A nőt, akit ég küldé földre le,
Ha küzd a férfi s éjje, napja kin,
Legyen a sirig áldó szelleme!
Te légy ilyen, ezek közül való,
Jövőd akkor mindig derült leszen,
Mit álmodál, meghozza a való
És jární fogsz virágos téreken.
A nő e képe: égből egy darab.
Ha ezt így érezed, mosolyogva menj,
Habár utad tövisek közt halad,
Követni fog, veled leend a menny! . . .

Hazai krónika.

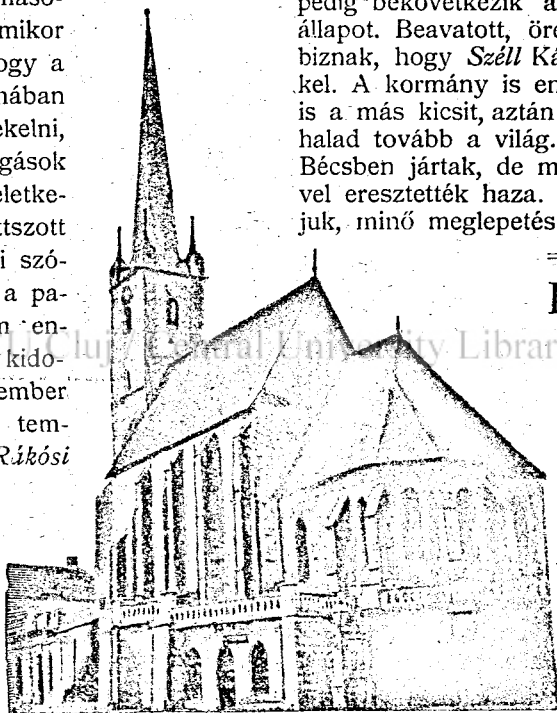
— 1903. ápril 23-án. —

Országgyűlés. *Ápril 16-án* kezdődött meg husvét után a képviselőház tanácskozása. Mindjárt az első nap igen heves ülés volt. Napiren-

előtt: *Gál Sándor, Okolicsányi és Pap Zoltán* szövétték a pécsi honvédek kicsapatását, élesen támadva azért a minisztert. *Fejérvári* miniszter azzal kezdi a védelmet, hogy nem mind igaz, mit a lapok irnak, csak két honvéd hadapródot csaptak ki nem hármat. Ezeket sem azért, mert márt. 15-én nem akarták énekelni a Gotterhaltét, hanem azért, mert politikai izgatást követtek el. A harmadik növendék önként távozott el. A Gotterhaltéről azt modja a miniszter, hogy esze ágában sincs ezt eltörölni, mert az a magyar király himnusza. Ez a kijelentés volt az első szikra, mely gyújtott. Erre még a kormányparti *Ivánka* is megjegyezte: Ha magyarok vagyunk, ilyen nebeszéljünk. Az ellenzék meg egyenesen Ausztriába küldötte az ilyen felfogással. A második gyújtó szikra az volt mikor *Fejérvári* azt mondotta, hogy a pécsi honvédiskola templomában nem lehetett a hymnust énekelni, mert az ellen egyházi kifogások tettettek. Erre nagy zaj keletkezett, de a zajból is kihallatszott *Ugron* Gábor hangja, a ki szóról szóra ezt mondta: Azt a papot kidobjuk, amelyik nem engedi meg. Azt a papot én kidobom, pedig katolikus ember vagyok! Ki kell dobni a templomból az olyan papot! *Rékósi* Viktor kontrázott rá: Az a pap nem méltó a templomára. Azt ki kell rugni a templomból. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Én mondom, pedig katolikus ember vagyok. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Ki volt az a pap?) A miniszter nagy zajban fejezi be beszédét. Nyomban rá *Beöthy* Ákos tiltakozik az ellen, hogy a Gotterhaltét a magyar király himnuszának nevezzék el. *Lovász* Márton pedig a saját lapjátvédi meg, hogy az igazat irt a pécsi esetről. Most az lett volna a kérdés, hogy a miniszter beszéde, minthogy napi rend előtt volt, válasz lehet-e a Papp Zoltán interpellációjára. Kimondották, hogy nem lehet. Végül *Neményi* Ambrus ajánlotta az indemnitást elfogadásra. *Ápril 17-én* *Kossuth* F. szól a tárgyhoz és pártja részéről kijelenti, hogy nem adják meg az ideiglenes költségvetést, mert nem viseltetnek politikai bizalommal a kormány iránt. *Gróf Zicsi* János a néppárt vezére, ki eddig obstruált, most jobbra át-ot csinálva, kije-

lenti, hogy elítéli az obstructiót. *Ápril 18-án* *Madarász* József azt indítványozza, hogy töltsék be újból a nádori széket és állítsák fel a nemzetöröséget. Azután névszerinti szavazással tudomásul vették a *Fejérvári* beszédét, mint a Papp Zoltán interpellációjára adott választ. Nagy feltűnést keltett a szavazásnál, hogy *Vittmann, Hoch és Ivánka* jobbpárti, képviselők a balpárttal szavaztak. *Ápr. 20-án* *Abaffy* Ödön néppárti az obstrukció ellen beszél; míg *Holló* Lajos és *Molnár* Jenő indokolják, hogy miért nem szavazzák meg indemnitást.

A helyzet. Egy néhány nap választ el május 1-től, és még semmi bizonyosat nem lehet tudni, hogy megkapja-e a kormány a négy havi felhatalmazást az ország kormányzására, vagy pedig bekövetkezik az ex-lex, a törvénynélküli állapot. Beavatott, öreg politikusok még mindig biznak, hogy *Széll* Kálmán békét köt az ellenzékkel. A kormány is enged egy kicsit, az ellenzék is a más kicsit, aztán mintha mi sem történt volna, halad tovább a világ. *Széll, Fejérvári, Apponyi* Bécsben jártak, de még nem mondták meg mivel eresztették haza. Pár nap alatt már megtudjuk, minő meglepetés vár az országra.

Kegyesség útja.

A jó példáról.

Egy római császárról írják, hogy magának temetőhelyt akarván készíteni, a földben talált egy koporsót, melyen arany karikák voltak ilyen felírással: Elköltöttem. Ajándékoztam. Megtartottam. Enyim volt. Tartom. Elvesztetem. Bünttettem. Elsőben, a mit elköltöttem, az enyim volt. A mit elajándékoztam, azt birom.

Melyet látván a császár, tanácsosait összegyűjti, mondván: Gondolkojtok, mi lehessen értelme ez irásnak; a kik tanács után mondanak: Király! az irásnak ez az értelme. Te előtted a ki uralkodott, mindeneknek jó példát akarván adni, azt kívánta, hogy az ő életét kövessék és ezt írta, Elköltöttem, tudniillik életemet, igaz élettel vezérelvén másokat, magamat a szent életnek rendéhez szabván. Ajándékoztam, tudniillik vitézeimnek szükségökre valókat, a szegényeknek is szükségökre és kit-kit érdeme szerint jutalmaztam. Megtartottam, azaz: minden dolgaimban az igazságot, a szűkölködőknek irgalmasságot, a munkásoknak béröket; a jóban állhatatos voltam és kegyelmeséget egy érdemestől sem vontam meg. Birom, tudniillik kezemet az ajándékozásra és oltalmazásra, de a büntetésre is. Elvesztettem, tudniillik a bolondságot, ellenségeimnek barátságát és a

testnek gonosz kívánságát. Büntettem: mert mindezek között is az egy igaz Istenben nem hittem. Ott büntetődöm, a honnat nincs szabadulás.

Ezeket hallván a király, inkább magára kezdett vigyázni, és teljes életét jó erkölcsökben foglalnán, békességben mult ki e világból.

A halálnak mivoltáról.

Nagy Sándorról olvassuk, hogy az ő pompás temetésére a világ bölcsei összevegyülték volna, kik közül egyik ezt írta felőle: Tegnap arany halmokat gyűjt vala Nagy Sándor, most a kincs teszi őtet halomba. Más ezt írta róla: Tegnap a kinek elég nem volt e világ, elég most három singnyi föld. Más azt mondta felőle: A ki tegnap másokat megszabadított a haláltól, magát nem szabadithatta meg. Más így szólott felőle: Tegnap a ki nyomta vala a földet, ma nyomattatik a földtől. Más így szólott: Tegnap a kik félték Sándort, ma semminek tartják. Más: Tegnap a kinek sok barátja volt, ma annak egy társa sincsen. Más bölcst az írta felőle: Tegnap a ki országos hadakat hordoz vala, ma másoktól hordoztatik.

Egyházi élet.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület közgyűlését május hó 9-ére hivta össze Br. *Bánffy* Dezső egyházkerületi főgondnok. A közgyűlésnek, kétségkívül, legfontosabb tárgya lesz a zsinati törvényjavaslat tárgyalása. Ezen kívül még néhány kisebb jelentőségű kérdés is napi rendre kerül.

Papválasztás. *Biró* Sándor, kolozsvári ev. ref. főgymnasiumi h. vallásnánrt, lapunk munkatársát, az *ördögkereszturi* egyházközség hivta meg papjául. Beköszöntő beszédét ápr. 5-én tartotta meg. *Kőbóri* egyházközségünk, az udvarhelyi egyházmegyében, *Berde* Sándor, volt lelei lelkészt választotta meg, a ki szintén ápr. 5-én foglalta el állomását. Beiktatásánál közreműködött a helybeli énekkar is, *Szabó* Mózes áll. tanító vezetése mellett, és igen szép sikert ért el. A *farcsádi* egyházközségbe, főtiszteletű püspök ur, *Lőrincz* Áron végzett theologust nevezte ki h. lelkésznek. Adjon Isten ez új pályán mindhárom lelkésztársunknak sikeres munkálkodást és megelégedést.

Az Egyházkerületi Értekezlet idei közgyűlését július 1—2-ik napjaiban fogja megtartani *Torda* városában.

Az **evangelium** világossága és igazsága igen szépen nyilatkozott meg *Oroszfája* községben a románok között. Mint az ottani ref. lelkész jelenti, a husvétii ünnepeket megelőző napokban a gör. kath. vallásról 8-an tértek át az evang. református vallásra. Nem csupán azért bir jelentőséggel ez a nyolcz egyén áttérése, hogy egyházunk száma 8 lélekkel szaporodott, hanem jelentőséggel bír azért, mert mikor a *magyar vallásra* tértek, reményünk van, hogy gondolatban, érületben is magyarok lesznek és hú fiaivá válnak ennek a hazának.

A »Gotterhalte« és a kath. egyház. A ma-

gyar nemzet által annyira gyűlölt osztrák nótát, a Gotterhaltet, tudvalevőleg nagy előszeretettel használják a kath. egyházban. Nagyobb egyházi ünnepélyek, körmenetek alkalmával, valahányszor a kirendelt katonaság sortüzet ad: mindannyiszor rázendítik a Gotterhaltet. Nekünk, a kik a vallás-szabadságnak vagyunk feltétlen hívei, nem volna semmi közünk ahhoz, hogy ki miképpen imádja az Istent, ha a Gotterhaltés isteni tisztelet most országszerte szóbeszéd tárgyát nem képezné. Br. *Fejérváry* honvédelmi minisztert kérdőre vonták, hogy miért énekelte a pécsi honvéhadapródokkal a Gotterhaltet? A miniszter válaszában azt felelte, hogy azért is énekelte, mert a pécsi püspök, *Helyey* Sámuel nem engedte meg, hogy az intézet templomában a *Kölcsey Hymnusát*: »Isten áld meg a magyart« énekeljék. Ezt a kijelentést a miniszter hivatalos adatok alapján, nyíltan mondotta az országházban. Tehát a pécsi püspöknek kedvesebb a Gotterhalte, melynek hangjai mellett az aradi tizenhárom vértanu felett halotti tort ültek, mint a magyar nép imádsága: Isten áld meg a magyart. Tehát a pécsi püspöknek és vele együtt lehet, hogy még más püspököknek is nem kell az, mi a nemzet szívéből nőtt ki, a mi magyar, hanem hitelvi okokból elvetve, azon kap, a mi külföldről jó, ha nem magyar is az. En nem hiszem, legalább a legkatholikusabb *Ugron* Gábor azt bizonyítja, hogy e magyar haza katolikus polgári egyetértésének a püspökjeikkel. Tudják-e katolikus testvéreink, hogy mi a papuralom? Ime, az, mit a pécsi püspök s utánna a többi püspökök csinálnak. Megszabják a hitczikket, akár egyezik meg a nép lelkiismeretével, akár nem, és nekik hinniök kell. A fődolgoz az, hogy a papság hatalmát szolgálja. S ha nem hiszik? Ha valaki tiltakozó szavát fel meri emelni: jaj annak, mert következik a kiátkozás, a pokollal, a kárhoyattal való fenyegetés. Ez ellen pedig a kath. egzházban nincs felebbezés, mert — ugy tanitják — hogy a menyország kulcsa az ók kezükben van. Ez a papuralom. No hát, bármilyen hatalma legyen a papuralomnak, mi mégis azt hisszük, hogy katolikus testvéreink sokkal hazafiasabbak annál, semmint továbbra is a Gotterhalte mellett tiszteljék az Istent.

Melyik püspök mondott igazat? *Helyey* Sámuel, jelenlegi pécsi püspök *eltöltötte* a Hymnus éneklését a templomban. *Scitovszky* János, egykori pécsi püspök, később herczégprimás 1861-ben határozottan *megengedte* a Hymnusnak a templomokban való éneklését. Még tovább ment *Bartakovics* volt egri érsek, mert ő már *elrendelte* a Hymnus templomi éneklését. Mi már most azt kérdezzük, hogy melyik püspök mondott igazat, éppen a hitelvekre való tekintettel.

Mai képünkhöz.

— A dési ref. templom. —

Az erdélyi egyházkerület egyik monumentális templomának képét mutatjuk be olvasóinknak ez alkalommal. Biztos adataink arra nézve, hogy

mikor épült a templom, nincsenek. A pillérek faragott kővein lévő mesterjegyekből, meg az építési stylból a szakértők 1470—1490. évekre teszik építési idejét. Hajdan várkastély vette körül, ide menekült a portyázó ellenség elől a nép. A hetvenes években, dr. Torma Károly kezdeményezésére, a várkastélyt lebontották s faragott kővekből épített stylszerű kőkerítéssel vették körül, — környezetét parkirozták s ma egyike a legszebb fekvésű templomoknak hazánkban. Sok vihart, sok versengést láttak az odon falak. Nemcsak a rabló ellenség dulta fel csendjét igen sokszor, de felekezeti ellenségeskedés is csatát vivott körülte. 1754-ben, 1760-ban a kath. erővel akarták elvenni a ref. hivatól a templomot; de ezek visszaverték a támadásokat s megőrizték templomukat. 1642. Julius 25-dikén villám ütés következtében leégett, boltozata beszakadt, harangjai elolvadtak. 1645-ben építették fel, illetőleg ujitották meg Rákóczy György fejedelem és neje Lorántffy Zsuzsánna segélyével. 1697-ben, aztán 1704-ben és 1706-ban újból leégett, de mindannyiszor újra építették. Ötször volt megújítva: 1550, 1650, 1712, 1779-ben és 1806-ban. Ujjabban pedig 1895-ben 1901-ben a régi rozoga ablakok helyett stylszerű ablakokkal látták el egyesek áldozatkészségéből: *Vékony Ferencz* 635 kor. 95 fill., *Özv. Veres Lászlóné* 483 kor., *Tüzes Karácsonyné* 328 kor., *Göczi Károly* 486 kor., *Bartha Géza* 104 kor., *Daday István* 214 kor. és a *Gaal* család 214 koronát áldoztak e célra. Most van tervben a régi gothikus boltozat kiépítése, egy új orgona készítése és a templomi padoknak újjakkal való kicserélése. Az áldozatkészség a két utóbbira elég szép összeget, mintegy 7000 koronát kapott már össze, az előbbit, a bothajtás kiépítését az államtól várják, mert a templom a műemlékek közé tartozik. A templom méretei következők: a templom hajója 14, szélessége 7. a szentély hossza $7\frac{1}{2}$, szélessége, $5\frac{1}{2}$ falának magassága 9 öl. A sugár torony, mely a templom legszebb része, négy oszlopon áll, szegletes, támposzlopai faragott kővekből épültek, — $36\frac{1}{2}$ öl magas. —

A désiek szeretettel ragaszkodnak odon templomukhoz s nem riadnak vissza az áldozatoktól sem hogy e legszebb, monumentális épületük állandóan jó karban legyen. Vajha teljesülve láthatnák mielőbb azt az óhajításukat is, hogy az egykor beomlott, csucsives boltozat ismét eredeti szépségben legyen helyreállítva s így teljesen méltó keretben zenghetne az orgona bugó hangjától kísért Istent dicsőítő ének s hirdettének az Urnak örök ígéje.

V. B.

Este.

Leáldozott a nap
Az ég perémére,
Nyugodtan tekintek
Ezüstös fényére,
Melytől reám száll a
Áhítat varázsa.

Azért e fény nékem
Bizalmas csillagom,
Mig eltűnik mindig
Szemem rajta nyugtatom.
S elmondom az imát
Jó éjt . . . jó. éjszakát! . . .

Biró Dénes.

Vegyes hírek.

Nász az udvarnál. Hétfőn délelőtt hagyományos fényvel folyt le a bécsi udvarnál néhai Károly Lajos főherceg és neje Mária Terézia főhercegnő leányának, Erzsébet Amália főhercegnőnek esküvője Lichtenstein Alajos herceggel. A fényes nászünnepekre számos bajor fejedelmi vendég érkezett az osztrák császárvárosba s a Lichtenstein hercegi család csaknem teljes számban volt jelen a frigykötésnél. Magyarország részéről hivatalosan *Szell* Kálmán miniszterelnök és *Széchenyi* Gyula, a király személye körüli miniszter vettek részt a császári lakadalomban.

Országos fagy. A husvét utáni napokban, április 15. 16-án országszerte nagy havazások voltak. Természetes, hogy a hóra következett a fagy. Ez is meg volt. A magyar ember most ismét, már a harmadik éve, bánatosan tekint gyümölcsfáira. A korai barack és cseresznye természet vége. De más gyümölcsfák, sőt a mezei termények is sokat szenvedtek a fagy miatt. Isten óvja meg nagyobb csapástól mi Magyar hazánkat!

Br. Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok és az egész Bánffy családot súlyos veszteség érte. Losonczy Br. *Bánffy* Jenő, főrendiházi tag, főgondnokunk testvére, április 20-án meghalt. Az elhunyt báró nem igen foglalkozott a politikával. Minden idejét gazdasága fejlesztésére fordította. Egyike volt a legkitünőbb gazdáknak. Emléke legyen áldott.

Székelyek az ujszegedi kendergyárban. Az ujszegedi kenderkészítő gyár igazgatósága a napokban harmincz székely munkást vitetett Csikdánfalváról. A gyár vezetősége elhatározta, hogy a székely munkáskezeket nagyobb számban foglalkoztatja s már legközelebb ismét egy csoport székelyföldi embert fogad szolgálatába.

A brassói új csendőrkerületi parancsnokság felállítására már folyamatban van. Ezzel egyidejűleg szervezik a járási csendőrmesteri állásokat is, melyeket még ez év folyamán betöltenek.

Kassán, a városi pénztárnál nagy sikasztást fedeztek fel. A vizsgálat eddig 125 ezer korona elsikkasztását állapította meg. Horalek Ferencz pénztárnokot letartóztatták és a birtokára, mely többet ér 100 ezer koronánál, bírói foglalást vezettek.

Szabolcska Mihály Dózsa Györgyről. Temesvárt végezték ki tűz halállal izzó vastrónuson Dózsa Györgyöt, szokottabb nevén Székely Györgyöt, az 1514-iki pórlázadás vezérét. A helyen, a hol az történt, ma Mária szobor áll. Éjjel-nappal gyertya ég az emlékezet fenntartására. Sem ala-

pitvány, sem hatóság nem rendelkezik arra, hogy az örök tűz nem szűnő lánggal égjen. A nép figyelme, gondossága kegyeletes készsége ösztön-szerűleg nyilatkozik itt meg. Husvét harmadnapján egy kolozsvári előkelő polgár Aradon járt. Szabolcska jóbarátja kalauzolta. Szabolcska vendége ajánlatára kijelentette, hogyha egy táblát fognak tenni a Dózsa kivégzése helyének megjelölésére, a táblára való felvételre ő versbe fogja szedni a Dózsa emlékére tartozó adatokat. Az érdeklődő 50 koronát azonnal felajánlott a létesítendő táblára.

Burgonyaliszt kísérleti célokra. Az OMGE ipari és keresk. szakosztályának egy nyiregyházai földbirtokos 100 kgr. burgonyalisztet ajánlott fel, hogy azt az érdeklődőknek kísérleti célokra szétossza. A szakosztály által beszerzett hiteles vegyelemzési adatok szerint a burgonyalisztnek igen magas tápértéke van s így az élelmiszer és kenyérsütési célokra be fog válni. Akik a lisztre reflektálnak az O. M. G. E. ipari szakosztályához (Budapest köztelek) forduljanak.

Négy halott egy családban. Egerszeg, banyamegyei községben Nagy Márton gazdaember felnőtt leánya vasárnap késő este benzinnel tisztogatta a foltokat ünneplő ruháján. Később a ruhát átakarta vasalni, miközben a vasalóból egy szikra kipattant és a közel álló benzint érte, a mitől az felrobbant. Az égő leány segítségére siető anya és a szobában levő két kisebb gyermek elégett. Nagy Márton maga is halálos égési sebeket szenvedett. Az egész község résztvevett a négy halott temetésén.

Élve eltemették. Alsó olaszországi Bariban történt, hogy Orichio Tamás nevű őrmester az ottani községi kórházban meghalt. Már koporsóba helyezték a halottat és leeresztették a sirba, midőn Orichio leánya kétségbeesett jajveszékkeléssel kérte a sirásokat, hogy nyissák föl még egyszer a koporsó födelét, hadd lássa utóljára atyját. A leány kérelmét teljesítették és csodák-csodájára az elhunytnek vélt őrmester életjelt adott magáról. Tüstént visszazárást kórházba és a könnyelmű orvosok ellen szigorú vizsgálatot indítottak.

A bankóprás és a király. Furfangos csalóbanda garázdálkodott Heves megyében. A banda ügynökei leginkább a megye kisebb falvaiban működtek s hálójukat a jóhiszemű, tudatlan parasztgazdákra vetették ki. Így egy Nyiri János nevű, jászkiséri illetőségű, jó beszélő képességgel bíró ember Pély községben sok parasztgazdával elhitette, hogy a király a szegény nép boldogítására megengedte a pénzügyminiszternek, hogy éjszakákon át, mikor a bankóprás napi kiszabott munkáját elvégzi, a benne lévő formával nyomason annyi bankót, amennyit csak lehet s e szép ujdonaúj bankókat aztán osztassa ki a szegény nép között harmadrésznyi ócska bankóért. A kiosztást egy királyi irodában végzik Budapesten. Nyiri aztán megadta a címet és sokan föl is utaztak a fővárosba pénzzé téve amijök csak volt. Az ipodát csakugyan megtalálták fényesen berendezve; egyenruhás szolgaszemélyzet vezette be a jelentkezőket s bent az irodában aranygalléros

ur vette át a pénzt s nyomtatott nyugtát adott róla, mely egyúttal utalványul is szolgált háromszor annyi pénzre, melyet otthon a postán vehetnek át. Így Vagány János pélyi lakostól 300, s B. Vona Jánostól 800 koronát vettek át; egy harmadik erre a célra 50 métermázsa buzáját adta el s az összes pénzt átszolgáltatta a csalóbandának abban a reményben, hogy a pénzért háromszor annyit küldenek neki. Így több faluból is hoztak föl pénzt Budapestre és mikor nem győzték várni az új bankókat, újra feljöttek, de az irodának hült helyét találták. Az embereket ugy csalták lépére, hogy minden faluban csakugyan adtak az elsőnek kisebb összegért háromszor annyit, ezért bizott aztán a többi. Nyirit csütörtökön Kállay Fülöp csendőrőrmester a hevesi vásárban letartóztatta és bekísérte a járásbirósághoz. Pélyi emberek ismertek rá, ezek jelentették föl. Nyiri a bíróságnál mindent tagad, de sok tanu van s mind ellene vall.

A kutya. Megható történetet írnak az angol lapok egy kutya önfeláldozásáról. Az állat egy Manning nevű kocsisnak volt a hű ebe. A kocsis és barátja Bucley sokat ittak péntekről szombatra virradó éjszakán s mámorosan feküdtek aludni az istállóban. Éjjel egyszerre arra ébredt Manning, hogy a kutyája költögeti. Felnyitotta a szemét és rémülten látta, hogy az istálló szalmája tüzet fogott s a sűrű füst már annyira elkábitotta őt, hogy csak nehezen volt képes feltápászkodni. Fölverte a barátját is, és kirohant az istállóból, hogy a tüzőltókat alarmirozza. Pár perczel később lángban állott az egész istálló. Amikor mégis eloltották valahogyan a tüzet, az istálló egy sarkában széné égve találták Buckleyt és — a kutyát. Valószínűleg annyira el voltak már kábulva a füsttől, hogy nem tudtak kimenekülni s megfultak mielőtt megégtek volna. Manning sirva állt ott a két tetem mellett; ő azt hitte, hogy amikor fölébresztette a barátját, az vele együtt menekült ki.

Jó tanács. Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedéséből Budapesten a »Sétatéri« vagy a »Margitszigeti« fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részere.

A »Vasárnap« szeretet munkája.

Lapunk terjesztése Lapunk egyik buzgó barátja értesülvén az oroszjai áttérésről, azonnal megrendelte a »Vasárnapot« a ref vallásra tért román testvereink részére. Midőn ez öröndetes hírt nyilvánosságra hozzuk, tudatjuk, hogy április 1-től a Vasárnapot megindítottuk. Adjon Isten sok ilyen buzgó embert a nemes ügynek.

A szerkesztő póstája.

B. E. Dés. A kis versikék, bár eléggé hangzatosak, nem tudtuk beszorítani. Valami iskolaiügyi cikket szívesen vennénk. Szíves üdvözlét.

Hóra János, Szabó József, Sziogyártó Ferencz a lap nyomtatott szalag alatt megy. A postán tessék utána kérdezni, hogy megérkezett-e? Innen rendszeren elindítjuk.